

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Emigrantlitteraturen (1872)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 179. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992359136176.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Barantes Grundsynspunkt er frugtbart og var dengang sært. Han hører rundt om sig Paastande, der gaar ud paa at gøre det 18de Aarhundredes Forfattere ansvarlige for de Omvæltninger, der ved Aarhundredets Slutning har rystet Frankrig til dets Grund, og finder disse Paastande grundløse; de gør, synes han, hine Skribenter stor Uret, fordi de tillægger dem altfor stor Betydning. Havde Bygningen ikke været faldefærdig, vilde et Pust fra Literaturen ikke have kunnet kaste den overende. Samtidigt med Nodier og Fru de Staël former og forklarer han da Sætningen: Literaturen er et Udtryk for Samfundstilstanden - og ikke dens Ophav. Syvaarskrigen har efter hans Opfattelse haft en ganske anden Indflydelse paa Myndighedernes Svækkelse i Frankrig end Encyclopædien, og den Ufromhed, der herskede ved den gamle Ludvig den 14des Hof paa samme Tid som Kongen med Grusomhed forfulgte Protestanter og Jansenister, har paa en ganske anden Maade undergravet Ærbødigheden for Religionen end Tænkernes Angreb og Spottérier. Det er langt fra at han vil fremhæve nogen særdeles Fortjeneste ved det forgangne Aarhundredes Liteatur, men han betragter denne kun «som et Kendetegn paa denr almindelige Sygdom». Med historisk Skarpblik søger han Forvarslerne for Kongedømmets Sammenstyrtning. Han finder dem allerede i Efterdønningerne af Frondens Kampe mod Mazarin. Kuede af Richelieu's Jernhaand havde Fyrsterne, Adelen, Embedsmændene, alle de Store skiftevis henvendt sig om Hjælp til den brede Befolkning og derved efterhaanden alle tabt i Værdighed og Anseelse. Kongens Myndighed var den eneste, der blev 180 staaende urørt. Oppositionens Bølger gik da lige til Tronens Fod, men de stansede der, og under den første Halvdel af Ludvig den 14des Regeringstid hævedes Tronen i endnu mere ensom Majestæt over den almindelige Jævnhøjde; Richelieus Værk var fuldbragt: enhver Myndighed i Landet var tilintetgjort med Undtagelse af Kronens. Der udfordredes da kun, at denne ene tilbagestaaende Autoritet blev nedbrudt, for at alle Samfundets Myndigheder skulde staa berøvede den Agtelse, der udgjorde deres Styrke, og det skete tilfulde under Ludvig den 14des ynkverdige Alderdom, Regentskabets frække og Ludvig den 15des letfærdigt taabelige Herredømme.